

بررسی نیازهای آموزشی کارشناسان صندوق بیمه محصولات کشاورزی

محمد چبذری

استاد گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس

لادن صادقی

دانشجوی سابق کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی (واحد علوم و تحقیقات)

امید نوروزی

دانشجوی سابق کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس

چکیده

هدف از انجام این مطالعه بررسی نیازهای آموزشی کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی در سراسر کشور بود. تحقیق حاضر از نوع کاربردی و به روش توصیفی همبستگی انجام شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شد. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی بود که در کلیه استانهای کشور مسؤلیت بیمه محصولات کشاورزی را بر عهده داشتند. تعداد این افراد در ایران ۱۲۶ نفر بود که در ۲۹ استان فعالیت می‌کردند. برای تعیین روایی پرسشنامه از نقطه نظرات و پیشنهادات اساتید، کارشناسان تأمین اجتماعی و دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی ترویج و آموزش کشاورزی استفاده گردید. برای تعیین اعتبار پرسشنامه تعداد ۱۵ نسخه از پرسشنامه‌ها در یک تحقیق مقدماتی تکمیل گردید و با استفاده از نرم افزار Spss و به روش کرونباخ آلفا مورد سنجش قرار گرفت که نتایج حاصله برای پرسشنامه مورد نظر ۸۸ درصد محاسبه گردید. نتایج حاصل از ضریب همبستگی اسپیرمن نشان داد که از میان ویژگیهای فردی با درجه اطمینان ۹۵ درصد بین سطح سواد، سابقه خدمت و درآمد ماهیانه در زمینه بیمه با متغیر نیازهای آموزشی رابطه منفی و معنی داری وجود داشت. درحالی که بین میزان شرکت در کلاسهای آموزشی و ترویجی و میزان نیازهای آموزشی رابطه مثبت و معنی داری بدست آمد. همچنین بین سن و سابقه فعالیت‌های ترویجی با میزان نیازهای آموزشی رابطه معنی داری بدست نیامد. متغیر مستقل رشته‌های مختلف تحصیلی تأثیر مثبتی بر متغیر وابسته نیازهای آموزشی داشت. بین وضعیت تأهل و جنسیت کارشناسان صندوق بیمه با میزان نیازهای آموزشی آنها رابطه معنی داری بدست نیامد.

واژه‌های کلیدی: بیمه محصولات کشاورزی، نیازهای آموزشی، ترویج و آموزش کشاورزی.

مقدمه

بی شک یکی از مهمترین عوامل و ارکان هر سازمانی عامل انسانی است بطوریکه حیات سازمان تا حدود زیادی بستگی به مهارت‌ها و آگاهی‌های مختلف کارکنان آن دارد و هر چه این مهارت‌ها به هنگام و بهینه باشد قابلیت سازگاری سازمان با محیط متغیر نیز بیشتر می‌شود. لذا آموزش منابع انسانی نه تنها در ایجاد دانش و مهارت‌های ویژه نقش به سزایی دارد بلکه باعث می‌شود که آنان در ارتقاء سطح کارایی و اثر بخشی سازمان سهیم باشد و خود را با فشارهای متغیر محیطی وفق دهند. (ابطحی، ۱۳۷۷). با توجه به آنکه کشاورزی با مخاطرات گوناگون همراه است و بهره‌برداران کشاورزی به دلایل مختلف از جمله مشکلات جوی، آفات و بیماری‌های گیاهی و همچنین تغییر قیمت‌ها با بی‌اطمینانی یا ریسک در مورد میزان محصول و درآمد خویش روبرو هستند از این‌رو کشاورزان، نهادهای روستایی و وام دهندگان به تجربه راه‌هایی برای کاهش خطر و یا مقابله با آن یافته‌اند (آبیار، ۱۳۸۰) که یکی از بهترین راهکارها در این زمینه بیمه می‌باشد (صادقی، ۱۳۸۰).

بیمه کشاورزی نوعی بیمه است که به موجب آن محصولات کشاورزی در مقابل خطرات کشاورزی و بیماریهای نباتی و حوادثی مانند آتش سوزی مورد تضمین قرار می‌گیرد و خسارت مالی وارده به کشاورز بیمه گذار تا میزان مورد تعهد بیمه گر جبران می‌شود (یعقوبی، ۱۳۷۹). نیاز سنجی یک فرایند نظام دار جهت تعیین هدفها و آنچه که باید باشد، تشخیص تفاوتها (تفاوت بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب) و تعیین اولویت تفاوتها جهت انجام آموزش کارشناسان است (حیدری، ۱۳۷۲). وضعیت موجود در مبحث نیاز سنجی عبارتست از تواناییها و آمادگیهای هر فرد برای انجام کار (Smith & Baquet, 1996) در حالی که وضعیت مطلوب از نظر (UHL, 1991) عبارت است از مجموع توانمندیها و مهارتهایی که هر فرد در شغل ویژه ای بر اساس آرمانها و ایده آلهای سازمان باید دارا باشد.

آموزش کارکنان نیز عبارتست از بالا بردن سطح دانش و تخصص آنان به نحوی که بتوانند وظایف شغلی خود را به نحو احسن انجام دهند و برای قبول مسؤلیتهای بیشتر و مهمتر آماده شوند (خلود، ۱۳۷۵). از طرفی با توجه به عواملی چون نوپا بودن فعالیت بیمه ای کشاورزی در ایران ضرورت گسترده‌گی کیفی و کمی بیمه محصولات کشاورزی، ارتقاء سطح دانش، مهارتها و آگاهی های حرفه ای و همچنین فلسفه آموزش مداوم و توجه اساسی به این نکته که بدنه اصلی پیش برنده فعالیتهای بیمه ای افرادی هستند که تحت عنوان "کارشناس بیمه" به امر بیمه محصولات کشاورزی می‌پردازند، آموزش کارکنان بیمه ضروری می‌باشد. بدیهی است که اگر برنامه ریزی و اجرای فعالیتهای آموزشی فاقد مبنای علمی باشد کارکرد آموزشی مقدور نخواهد بود و این فعالیتهای باید در جهت رفع نیازهای آموزشی باشد. بنابراین می‌توان گفت که اهمیت حل مسأله تعیین نیازهای آموزشی کارشناسان صندوق بیمه، رابطه مستقیم با اهمیت نیاز سنجی در برنامه ریزی آموزشی پیدا می‌کند و مزایای زیر برای آن مترتب می‌باشد:

- جهت برنامه ریزی آموزشی در صندوق بیمه و برای تعیین اهداف برنامه های آموزشی به مجموعه ای از اطلاعات صحیح نیاز داریم که نیاز سنجی می‌تواند برنامه‌ریز را در دستیابی به این اطلاعات یاری نماید و لذا نیاز سنجی ابزار برنامه‌ریزی است.
- با نیازسنجی آموزشی، ضعفها و مشکلات اساسی نظام آموزش بیمه ای کارشناسان مشخص می‌شود و در واقع نقاط بحرانی مشخص و شناسایی می‌گردد.
- با نیاز سنجی آموزشی صندوق بیمه می‌تواند نسبت به نتایج تلاشها و اقدامات خود آگاهی پیدا نموده تا در صورتی که فعالیت‌هایش اثر بخش نبوده است به چاره اندیشی بپردازد.

بنابراین صندوق بیمه وظیفه دارد نیازهای کارشناسان خود را شناسایی و در جهت رفع آنها اقدام نماید، فعالیتهای آموزشی صندوق وقتی موفقیت آمیز تلقی می‌گردد که در جهت رفع نیازهای آموزشی برنامه ریزی و اجرا شود و برای شناسایی نیازهای آموزشی برنامه ریزی و اجرا شود. از این رو آموزش در حقیقت یکی از راههای اصولی و منطقی هدایت تلاشگران بیمه گران در سازمان است و باعث به کارگیری استعدادهای نهفته، به کارگیری قدرت تفکر انتزاعی و بوجود آوردن حس انعطاف پذیری لازم در

آنها خواهد شد. اما این نکته مهم و حیاتی را هم نباید فراموش کرد که آموزش با همه اهمیت و لزومش زمانی می تواند مؤثر و مفید واقع گردد با نیازهای معنوی و مادی و روحی حال و آینده یکایک بیمه گران هماهنگی داشته باشد و در خلاف جهت حرکت آنها حرکت نکند. بدین ترتیب افزایش زمینه پذیرش بیمه محصولات کشاورزی از سوی تولید کنندگان این بخش و ترویج و اشاعه فرهنگ بیمه و ایجاد احساس التزام به بیمه در بین آنها امری مهم محسوب شده و بایستی در برنامه های توسعه صندوق بیمه و نظامهای ترویج کشاورزی کشور قرار گیرد (رحمانی، ۱۳۷۸ و سجادی، ۱۳۷۸). زیرا توسعه بیمه می تواند نقش قابل توجهی در جبران خسارت وارده به این بخش ایفا کند و همچنین موجبات تضمین استقلال مالی صندوق بیمه محصولات کشاورزی و رهایی از وابستگی مالی آن به دولت را فراهم آورد (دریجانی و قربانی، ۱۳۷۷) و باعث افزایش ارزش افزوده بخش کشاورزی و افزایش درآمد و کاهش فقر در جوامع روستایی شود (رحیمی، ۱۳۷۹).

اهداف تحقیق:

هدف کلی این تحقیق بررسی نیازهای آموزشی کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی در سراسر کشور بود. اهداف اختصاصی این تحقیق شامل موارد زیر بود:

- ۱- بررسی تأثیر ویژگی‌های شخصیتی کارشناسان و نقش‌های مختلف ترویجی در کاهش یا افزایش میزان نیازهای آموزشی کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی
- ۲- بررسی میزان استفاده کارشناسان بیمه از روشهای آموزشی- ترویجی در خصوص مسائل مربوط به بیمه محصولات کشاورزی
- ۳- بررسی دیدگاه‌ها و نظرات کارشناسان بیمه در خصوص اهمیت و فایده کلاسهای آموزشی-ترویجی در زمینه بیمه محصولات کشاورزی
- ۴- اولویت بندی نیازهای آموزشی- ترویجی شناسایی شده از دیدگاه کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی جهت استفاده در برنامه‌ریزی‌های آینده
- ۵- بررسی دیدگاه‌ها و نظرات کارشناسان بیمه در خصوص نقش و اهمیت ترویج و آموزش کشاورزی مطلوب در پیشرفت و اشاعه بیمه محصولات کشاورزی

مواد و روش‌ها

تحقیق حاضر از نوع کاربردی^۱ و به روش توصیفی- همبستگی^۲ می‌باشد. در تحقیق همبستگی رابطه میان متغیرها بر حسب هدف تحقیق تحلیل می‌گردد (سرمد و همکاران، ۱۳۸۲). در تحقیق توصیفی متغیر به جمع‌آوری اطلاعات واقعی و مفصل از پدیده‌های ویژه می‌پردازد و هدف آن توصیف عینی، واقعی و منظم یک موقعیت یا یک موضوع بدون هیچ‌گونه دخالت یا اسستنتاج ذهنی می‌باشد (نادری و سیف نراقی، ۱۳۷۴). جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی بود که در کلیه استانهای کشور مسؤلیت بیمه محصولات کشاورزی را بر عهده داشتند. تعداد این افراد در ایران ۱۲۶ نفر بود که در ۲۹ استان فعالیت می‌کردند. در این تحقیق از روش پیمایشی^۳ استفاده شد و حجم نمونه با استفاده از روش سرشماری برابر با ۱۲۶ نفر کارشناس موجود در نظر گرفته شده است. در این تحقیق برای جمع‌آوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای (روش مطالعه منابع اسنادی و جست و جوی منابع رایانه‌ای) و میدانی (پرسشنامه و مصاحبه) استفاده شده است. ابزار مورد استفاده در این تحقیق پرسشنامه مشتمل بر ۲۷ سؤال بود. در این تحقیق متغیرهای مستقل شامل سن، سطح تحصیلات، جنسیت، تأهل، رشته تحصیلی، سابقه خدمت، سابقه فعالیت‌های ترویجی، سطح درآمد و شرکت در کلاسهای آموزشی ترویجی بود. متغیر وابسته این تحقیق میزان نیازهای آموزشی کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی در سطح استان‌های ایران بود.

1. Application
2. Descriptive Correlation
3. Survey Research

برای تعیین روایی^۱ پرسشنامه از نقطه نظرات و پیشنهادات اساتید، کارشناسان تأمین اجتماعی و دانشجویان دوره دکتری و فوق لیسانس ترویج و آموزش کشاورزی استفاده گردید. برای تعیین اعتبار^۲ پرسشنامه تعداد ۱۵ نسخه از پرسشنامه ها در یک آزمون مقدماتی^۳ تکمیل گردید و با استفاده از نرم افزار Spss و به روش کروناخ آلفا مورد سنجش قرار گرفت که نتایج حاصله از ضریب کروناخ آلفا برای پرسشنامه مورد نظر برابر ۸۸ درصد محاسبه گردید. گفتنی است پدهازور، ضریب اعتبار بین ۰/۵ تا ۰/۸ را برای تحقیقات غیر تجربی پذیرفتنی می داند (Pedhazur, 1982).

در این تحقیق پس از جمع آوری و دسته بندی داده ها، از روش آمار توصیفی و استنباطی به منظور تجزیه و تحلیل داده ها استفاده گردید. در قسمت آمار توصیفی این تحقیق ابتدا جداول توزیع فراوانی تهیه گردید و سپس مواردی همچون فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار محاسبه گردیدند. در بخش آمار استنباطی از آمارهای همچون ضریب همبستگی اسپیرمن، آزمون کروسکال والیس و آزمون من وایت نی استفاده شده است. ضریب همبستگی اسپیرمن به عنوان ساده ترین نوع تحلیل همبستگی استفاده شده است و وقتی جهت متغیرها به جای اندازه های فاصله ای یا نسبی به صورت اندازه های رتبه ای بیان شوند این ضریب شاخصی برای نوع همبستگی و میزان درجه ارتباط بین صفات می باشد و مقدار آن نیز بین ۱ و -۱ در نوسان می باشد (بست، ۱۹۸۳). از آزمون من وایت نی زمانی استفاده می کنیم که داده های آماری به صورت کیفی غیر اسمی یعنی در مقیاس ترتیبی بیان شده باشد. برای مقایسه دو میانگین از دو گزاره مختلف از آزمون من وایت نی استفاده می کنیم. اساس و پایه این آزمون رتبه دادن به متغیرهاست. این آزمون از پرتوان ترین آزمونهای پارامتری است (Siegle & Castellan, 1988). هنگامی که تعداد گروههای مورد مطالعه بیش از دو تا متغیر رتبه ای باشند از آزمون کروسکال والیس استفاده می گردد. این آزمون مکمل آزمون من وایت نی و جایگزین رتبه ای آزمون F می باشد. در واقع در صورتی که متغیر وابسته در مقیاس رتبه ای اندازه گیری شده باشد از این آزمون استفاده می گردد (سرمد و همکاران، ۱۳۸۲).

یافته‌ها:

آمار توصیفی

۱- ویژگیهای فردی کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی

کارشناسان مورد مطالعه متوسط سنی ۳۴/۵ سال با انحراف معیار ۶/۲۳ سال داشته اند که جوانترین آنها ۲۰ سال و مسنترین آنها ۵۸ سال داشته است و بیشترین فراوانی مربوط به طبقه سنی ۳۱ تا ۴۰ سال بوده است. از مجموع ۱۰۸ نفر از کارشناسان مورد مطالعه ۹۹ نفر (۹۱/۵ درصد) مرد و ۸ نفر (۷/۵ درصد) زن بوده اند. از مجموع ۱۰۸ نفر از کارشناسان مورد مطالعه ۹۷ نفر (۹۰/۷ درصد) متأهل و ۱۰ نفر (۹/۳ درصد) مجرد بوده اند. از نظر رشته تحصیلی ۶۷ درصد افراد مورد مطالعه دارای رشته های مربوط به کشاورزی، ۲۸ درصد دارای رشته های مرتبط با دامپروری و دامپزشکی، یک درصد دارای رشته اقتصاد اجتماعی و دو درصد نیز دارای رشته برنامه ریزی و مدیریت محیط زیست بودند. از مجموع ۱۰۸ کارشناس مورد مطالعه ۷۷ نفر از کارشناسان با بیشترین فراوانی (۷۲/۶ درصد) دارای تحصیلات لیسانس هستند و ۱۱/۳ درصد دارای تحصیلات فوق دیپلم، ۱۰/۴ درصد دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و ۵/۷ درصد دارای تحصیلات دکتری هستند. متوسط سابقه خدمت کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی در این تحقیق ۸ سال بوده است که کمترین سابقه کارشناسان بیمه ۱ سال و بیشترین سابقه ۲۵ سال بوده است. انحراف معیار سابقه خدمت برابر ۶/۱۰ بوده است. متوسط سابقه فعالیتهای ترویجی کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی در این تحقیق ۵ سال بوده است که کمترین سابقه فعالیت ترویجی صفر سال و بیشترین سابقه ترویجی ۲۰ سال بوده است. انحراف معیار سابقه ترویجی برابر

1. Validity
2. Reliability
3. Pilot Test

۴/۷۰ بوده است. متوسط درآمد ماهیانه کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی حدود ۱۴۴۰۰۰ تومان بوده است که کمترین میزان درآمد افراد مورد مطالعه ۵۰۰۰۰ تومان و بیشترین میزان درآمد نیز ۲۳۰۰۰۰ تومان بوده است (جدول ۱-۴)

جدول ۱-۴: توزیع فراوانی کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی بر اساس ویژگیهای فردی

ویژگیهای فردی	طبقات	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
سن n=108	۲۰ تا ۳۰ سال	۳۰	۲۷/۸	۲۷/۸
	۳۰ تا ۴۰ سال	۶۰	۵۵/۵	۸۳/۳
	بیشتر از ۴۰ سال	۱۸	۱۶/۶	۱۰۰
وضعیت تأهل n=107	متأهل	۹۷	۹۰/۷	۹۰/۷
	مجرد	۱۰	۹/۳	۱۰۰
جنسیت n=107	مرد	۹۹	۹۲/۵	۹۲/۵
	زن	۸	۷/۵	۱۰۰
سطح تحصیلات n=106	فوق دیپلم	۱۲	۱۱/۳	۱۱/۳
	لیسانس	۷۷	۷۲/۶	۱۴
	فوق لیسانس	۱۱	۱۰/۴	۹۴/۳
	دکتر	۶	۵/۷	۱۰۰
سابقه خدمت n=106	۱ تا ۱۰ سال	۷۶	۷۱/۷	۷۱/۷
	۱۰ تا ۲۰ سال	۲۳	۲۲/۷	۹۴/۴
	بیشتر از ۲۰ سال	۷	۶/۶	۱۰۰
سابقه فعالیتهای ترویجی n=56	هیچ	۱۱	۱۹/۶	۱۹/۶
	۱ تا ۱۰ سال	۴۰	۷۱/۴	۹۱
	بیشتر از ۱۰ سال	۵	۹	۱۰۰
سطح درآمد n=108	بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار تومان	۶۱	۶۱	۶۱
	بین ۱۰۰ تا ۱۵۰ هزار تومان	۳۶	۳۶	۹۷
	بیش از ۱۵۰ هزار تومان	۳	۳	۱۰۰
رشته تحصیلی n=106	مرتبط با دام	۳۰	۲۸/۳	۲۸/۳
	مرتبط با کشاورزی	۷۳	۶۸/۹	۹۷/۲
	اقتصاد اجتماعی	۱	۰/۹	۹۸/۱
	مدیریت محیط زیست	۲	۱/۹	۱۰۰

۲- توصیف نقش ترویج و آموزش در خصوص مسائل مربوط به بیمه محصولات کشاورزی

۲-۱- میزان شرکت در کلاسهای آموزشی ترویجی: از میان کارشناسان پاسخ دهنده به این سؤال ۴۲/۵ درصد (بیشترین فراوانی) از آنها به میزان زیاد، ۴۱/۵ درصد از آنها به میزان متوسط و ۱۶ درصد از آنها نیز به میزان کمی در این کلاسها شرکت داشتند (جدول ۲-۴).

۲-۲- مفید بودن کلاسهای آموزشی ترویجی: در خصوص مفید بودن کلاسهای آموزشی ترویجی ۸۱ درصد (بیشترین فراوانی) کارشناسان مورد مطالعه این کلاسها را به میزان زیاد مفید دانسته اند، ۱۴ درصد کارشناسان به میزان متوسط و ۵ درصد به میزان کم این کلاسها را مفید ارزیابی کرده‌اند (جدول ۲-۴).

۲-۳- تأثیر ترویج و آموزش در پیشرفت و اشاعه بیمه کشاورزی: در خصوص تأثیر ترویج و آموزش در پیشرفت و اشاعه بیمه کشاورزی ۸۸ درصد (بیشترین فراوانی) کارشناسان میزان این تأثیر را زیاد، ۱۰ درصد میزان این تأثیر را متوسط و ۲ درصد نیز میزان تأثیر کلاسها را کم عنوان نموده اند (جدول ۲-۴).

جدول ۲-۴: توزیع فراوانی و درصد نقش ترویج و آموزش در خصوص مسائل مربوط به بیمه محصولات کشاورزی

متغیر	طبقات	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
میزان شرکت در کلاسهای آموزشی n=87	کم	۱۴	۱۶/۱	۱۶/۱
	متوسط	۳۶	۴۱/۴	۵۷/۵
	زیاد	۳۷	۳۱/۷	۱۰۰
مفید بودن کلاسهای آموزشی ترویجی n=105	کم	۵	۴/۸	۴/۸
	متوسط	۱۵	۱۴/۳	۱۹/۱
	زیاد	۸۵	۸۰/۹	۱۰۰
تأثیر ترویج در اشاعه بیمه n=108	کم	۲	۱/۹	۱/۹
	متوسط	۱۱	۱۰/۲	۱۲/۱
	زیاد	۹۵	۸۸/۸	۱۰۰

۳- اولویت بندی نیازهای آموزشی کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی:

برای اولویت بندی نیازهای آموزشی کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی در خصوص بیمه محصولات کشاورزی ۱۲ مورد از نیازهای آموزشی در نظر گرفته شد و از کارشناسان خواسته شد تا بر اساس طیف لیکرت میزان نیازهای آموزشی خود را مشخص کنند که در نتیجه آگاهی از عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی با میانگین ۴/۱۰ حائز بالاترین میانگین در میان اولویت‌ها گردید (جدول ۳-۴).

جدول ۳-۴: اولویت بندی نیازهای آموزشی کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی در خصوص بیمه محصولات کشاورزی

اولویت	انحراف معیار	میانگین	تعداد پاسخگویان	نیازهای آموزشی کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی
۱	۰/۹۱۶	۴/۱۰	۱۰۸	آگاهی از عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی
۲	۰/۹۶۲	۴/۰۹	۱۰۸	آگاه شدن از مهارت و صلاحیتهای مورد نیاز برای کارشناسان
۳	۰/۸۷۵	۴/۰۱	۱۰۸	آشنایی با روشهای ترویج نوآوری و نوپذیری در زمینه بیمه محصولات کشاورزی
۴	۰/۹۴۱	۴/۰۰	۱۰۷	آگاهی از راهکارهای مناسب جهت ترویج بیمه محصولات کشاورزان
۵	۰/۹۰۳	۳/۹۴	۱۰۶	آگاهی از انواع روشهای آموزشی و مهارت بکارگیری آنها
۶	۱/۱۰۸	۳/۸۷	۱۰۸	آگاهی از انتظارات بیمه گذاران
۷	۱/۱۱۵	۳/۸۰	۱۰۴	آشنایی با مسائل جامعه شناسی روستایی
۸	۱/۰۶۵	۳/۷۶	۱۰۶	آگاه شدن از زمینه ایجاد و تغییرات رفتاری مطلوب در بیمه‌گذاران
۹	۰/۹۷۱	۳/۶۷	۱۰۶	آگاهی از روشهای نیازسنجی آموزشی
۱۰	۱/۰۱۵	۳/۶۵	۱۰۸	آشنایی با روشهای آموزشی بزرگسالان
۱۱	۱/۰۱۵	۳/۶۵	۱۰۸	آشنایی با مهارت ارتباط با بزرگسالان
۱۲	۱/۰۱۵	۳/۶۵	۱۰۸	آگاهی از دیدگاههای کشاورزان نسبت به بیمه محصولات کشاورزی

آمار تحلیلی

۱- ضریب همبستگی اسپیرمن^۱

۱-۱ بررسی رابطه بین سن کارشناسان و میزان نیازهای آموزشی آنان

نتایج حاصل از ضریب همبستگی بین سن کارشناسان و میزان نیازهای آموزشی آنان نشانگر آن است که بین دو متغیر مذکور در سطح ۵٪ رابطه معنی داری وجود ندارد، بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد می توان اظهار کرد که میزان نیازهای آموزشی کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی مستقل از سن آنها بوده است.

۱-۲ بررسی رابطه بین سواد کارشناسان و میزان نیازهای آموزشی آنان

نتایج حاصل از ضریب همبستگی بین سطح سواد کارشناسان و میزان نیازهای آموزشی آنان نشانگر آن است که بین دو متغیر مذکور در سطح ۱٪ خطا رابطه منفی و معنی داری وجود دارد به عبارت دیگر هر چه سطح سواد کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی بیشتر بوده میزان نیازهای آموزشی آنان کمتر می باشد.

۱-۳ بررسی رابطه بین سابقه خدمت کارشناسان و میزان نیازهای آموزشی آنان

نتایج حاصل از ضریب همبستگی بین سابقه خدمت کارشناسان و میزان نیازهای آموزشی آنان نشانگر آن است که بین دو متغیر مذکور در سطح ۵٪ خطا رابطه منفی و معنی داری وجود دارد به عبارت دیگر هر چه سابقه خدمت کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی بالاتر باشد میزان نیازهای آموزشی آنان کمتر می شود.

۱-۴ بررسی رابطه بین سابقه فعالیت‌های ترویجی کارشناسان و میزان نیازهای آموزشی آنان

نتایج حاصل از ضریب همبستگی بین سابقه فعالیت‌های ترویجی کارشناسان و میزان نیازهای آموزشی آنان نشانگر آن است که بین دو متغیر مذکور در سطح ۵٪ رابطه معنی داری وجود ندارد، بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد می توان اظهار کرد که سابقه فعالیت‌های ترویجی کارشناسان مستقل از سن آنها بوده است.

۱-۵ بررسی رابطه بین درآمد ماهیانه کارشناسان و میزان نیازهای آموزشی آنان

نتایج حاصل از ضریب همبستگی بین درآمد ماهیانه کارشناسان و میزان نیازهای آموزشی آنان نشانگر آن است که بین دو متغیر مذکور در سطح ۵٪ رابطه منفی و معنی داری وجود دارد، بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد می توان اظهار کرد که هر چه درآمد ماهیانه کارشناسان بالاتر باشد احساس میزان نیازهای آموزشی آنان کمتر می شود.

۱-۶ بررسی رابطه بین میزان شرکت کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی و احساس نیازهای آموزشی آنان

نتایج حاصل از ضریب همبستگی بین میزان شرکت کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی و میزان نیازهای آموزشی آنان نشانگر آن است که بین دو متغیر مذکور در سطح ۱٪ رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد، بنابراین با اطمینان ۹۹٪ می توان اظهار کرد که هر چه میزان شرکت کارشناسان در کلاس‌های آموزشی- ترویجی بیشتر بوده، احساس میزان نیازهای آموزشی آنان نیز افزایش یافته است. (جدول ۴-۴).

جدول ۴-۴: نتایج حاصل از ضریب همبستگی پیرسون در مورد بررسی رابطه بین متغیرها

متغیر مستقل	متغیر وابسته	مقدار r	مقدار p	نوع رابطه
سن کارشناسان	نیازهای آموزشی	-۰/۰۳۸	۰/۷۱۲	ندارد
سواد کارشناسان	نیازهای آموزشی	** -۰/۴۵۷	۰/۰۰۰	منفی و معنی دار
سابقه خدمت	نیازهای آموزشی	* -۰/۲۱۱	۰/۰۳۸	منفی و معنی دار
سابقه فعالیتهای ترویجی	نیازهای آموزشی	-۰/۰۸۰	۰/۵۸۱	ندارد
درآمد ماهیانه	نیازهای آموزشی	* -۰/۲۰۷	۰/۰۴۸	منفی و معنی دار
میزان شرکت در کلاسهای آموزشی و ترویجی	نیازهای آموزشی	** ۰/۴۳۹	۰/۰۰۰	مثبت و معنی دار

** معنی داری در سطح ۱٪ خطا ، * معنی داری در سطح ۵٪ خطا

۲- آزمون کروسکال والیس^۱

۱-۲ بررسی رابطه بین رشته های تحصیلی کارشناسان و میزان نیازهای آموزشی

از مقایسه عدد بدست آمده از آزمون در سطح معنی داری ($p=۰/۰۴$) حاصل از آزمون کروسکال والیس مشخص می شود که مقدار بدست آمده در سطح ۵٪ خطا معنی دار می باشد به عبارت ساده تر بین رشته های مختلف تحصیلی کارشناسان از نظر میزان نیازهای آموزشی اختلاف معنی داری وجود دارد.

۳- آزمون من وایت نی^۲

۱-۳ بررسی رابطه بین وضعیت جنسیت کارشناسان و میزان نیازهای آموزشی آنان

با مقایسه میانگین رتبه ای کارشناسان زن و مرد و نیز مقدار $Z=۰/۳۲۸$ و $U=۲۹۱/۵۰$ بدست آمده برای دو گروه و سطح معنی داری ($p=۰/۷۳۴$) در جدول (۴-۵) می توان اینطور قضاوت نمود که بین دو گروه مردان و زنان کارشناس از نظر میزان نیازهای آموزشی اختلاف معنی داری وجود ندارد، یعنی زن یا مرد بودن کارشناسان در میزان نیازهای آموزشی تأثیر نداشته است (جدول ۴-۵).

۲-۳ بررسی رابطه بین وضعیت تأهل کارشناسان و نیازهای آموزشی آنان

با مقایسه میانگین رتبه ای کارشناسان دو گروه و نیز مقدار $Z=-۰/۸۲۴$ و $U=۲۵۶$ بدست آمده برای دو گروه و سطح معنی داری ($p=۰/۴۱۰$) در جدول (۴-۵) می توان اینطور قضاوت نمود که بین دو گروه کارشناس متأهل و مجرد از نظر میزان نیازهای آموزشی اختلاف معنی داری وجود ندارد، به عبارت دیگر متأهل یا مجرد بودن کارشناسان صندوق بیمه در میزان نیازهای آموزشی آنها تأثیر نداشته است (جدول ۴-۵).

جدول ۴-۵: نتایج حاصل از آزمون من وایت نی در مورد بررسی رابطه بین وضعیت جنسیت و نیازهای آموزشی کارشناسان صندوق بیمه

متغیر وابسته	متغیر مستقل	رتبه دو گروه	Sig	Z	W	U
نیازهای آموزشی	جنسیت	مرد ۴۹/۲۶ زن ۴۵/۶۴	۰/۷۴۳	۰/۳۲۸	۳۱۹/۵۰	۲۹۱/۵۰
نیازهای آموزشی	تأهل	متأهل ۴۹/۶۶ مجرد ۴۰/۵۶	۰/۴۱۰	-۰/۸۲۴	۲۸۴/۰۰۰	۲۵۶/۰۰

1. The Kruskal- Wallis Test

2. The Wilcoxon on-Mann-Whitney Test

نتیجه گیری و پیشنهادات:

نتیجه گیری در مورد اولویت بندی نیازهای آموزشی کارشناسان صندوق بیمه محصولات کشاورزی نشان می دهد که آگاهی از عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی با میانگین ۴/۱۰ حائز بالاترین میانگین در میان اولویتها گردید و آگاهی از دیدگاههای کشاورزان نسبت به بیمه محصولات کشاورزی حائز پایینترین اولویت در میان دیگر موارد گردید.

نتایج حاصل از ضریب همبستگی اسپیرمن نشان می دهد که از بین ویژگیهای فردی با درجه اطمینان ۹۵٪ بین سطح سواد، سابقه خدمت و درآمد ماهیانه در زمینه بیمه با متغیر نیازهای آموزشی رابطه منفی و معنی داری وجود دارد. درحالی که بین میزان شرکت در کلاسهای آموزشی و ترویجی و میزان نیازهای آموزشی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. همچنین بین سن و سابقه فعالیتهای ترویجی با میزان نیازهای آموزشی رابطه معنی داری وجود ندارد.

نتیجه حاصل از آزمون کروسکال والیس نشان می دهد که متغیر مستقل رشته های مختلف تحصیلی تأثیر مثبتی بر متغیر وابسته نیازهای آموزشی داشته است. نتیجه حاصل از آزمون من وایت نی بیانگر آن است که بین متغیرهای مستقل کارشناسان زن و مرد و همچنین کارشناسان متأهل و مجرد با میزان نیازهای آموزشی رابطه معنی داری وجود ندارد با توجه به نتایج بدست آمده پیشنهاد می شود که:

- ۱- کلاسهای آموزشی کارشناسان با توجه به سطح و تجربیات آنها در نظر گرفته شود و کلاسهای آموزشی بیشتر برای کارشناسان تازه کار که دارای سابقه خدمت کمتر و تجربه کمتری هستند در نظر گرفته شود.
- ۲- از آنجا که بین سن کارشناسان و نیازهای آموزشی آنان رابطه معنی داری وجود ندارد پیشنهاد می شود کلاسهای آموزشی برای تمامی افراد کارشناس در هر رده سنی، یکسان در نظر گرفته شود، و همچنین می توان با استفاده از اساتید و کارشناسان این کلاسها را از نظر علمی نیز پربارتر کرد.
- ۳- به منظور توسعه و ترویج بیمه و رفع نیازهای آموزشی کارشناسان بهتر است کلاسهای آموزشی با توجه به رشته های تحصیلی کارشناسان و توجه به نیاز آنها در زمینه های مختلف صورت پذیرد. به عنوان مثال بهتر است کارشناسان از دانش کامپیوتری، اصول اقتصادی و اصول بازاریابی اطلاع کافی داشته باشند

منابع و مأخذ:

۱. ابطحی، حسین (۱۳۷۷). آموزش و بهسازی منابع انسانی. تهران: مؤسسه مطالعات و برنامه ریزی آموزشی سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۲. آبیاری، نورمحمد. قدیریان، حسن (۱۳۸۰). مقالات همایش بیمه کشاورزی، توسعه و امنیت سرمایه گذاری. تهران: بانک کشاورزی ایران
۳. بست، جان (۱۳۷۶). روشهای تحقیق در علوم رفتاری. ترجمه حسن پاشا، تهران: انتشارات آگاه
۴. خلود، حسین (۱۳۷۵). آموزش مستخدمان دولت: مرکز آموزش مدیریت دولتی
۵. دریجانی، علی. قربانی، محمد (۱۳۷۷). عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه گندم. مجموعه مقالات دومین سمینار اقتصاد کشاورزی ایران. دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران
۶. رحیمی، علی (۱۳۷۹). سیاستهای حمایت از کشاورزان: انتشارات مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی وزارت جهاد سازندگی

۷. رحمانی، محمد (۱۳۷۸). *فرایند اطلاع رسانی و نقش آن در توسعه فرهنگ بیمه کشاورزی همراه با نظارت و ارزشیابی مجموعه مقالات دومین همایش سراسری مسئولین و کارشناسان صندوق بیمه محصولات کشاورزی، تهران: انتشارات صندوق بیمه محصولات کشاورزی*
۸. سجادی، فاضل (۱۳۷۸). *راهکارهای علمی اشاعه فرهنگ بیمه کشاورزی. مجموعه مقالات دومین همایش سراسری مسئولین و کارشناسان صندوق بیمه محصولات کشاورزی، تهران: انتشارات صندوق بیمه محصولات کشاورزی*
۹. صادقی، لادن (۱۳۸۰). *بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی. مجموعه مقالات در همایش بیمه کشاورزی، توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری، تهران: انتشارات بانک کشاورزی ایران*
۱۰. نادری، عزت‌ا... و سیف نراقی، مریم (۱۳۷۵). *روشهای تحقیق و چگونگی ارزشیابی آن در علوم انسانی، تهران: انتشارات بدر*
۱۱. یعقوبی فرانی، احمد (۱۳۷۹). *بررسی عوامل مؤثر در پذیرش و عدم پذیرش بیمه دام روستایی در استان اصفهان از دیدگاه دامداران و کارشناسان بیمه. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس*
12. Pedhazur, e.j. (1982), *Multiple Regressions in Behavioral Research: Explanation and Predication*. New York, Hoh, Reinhart & Winston.
13. Siegle, S. & Castellan, N. J. (1988). *Nonparametric Statistics for the Behavioral Science (2nded)*. New York: Mc Graw-Hill
14. Smith, V. & Baquet, AE. (1996). The Demand for Montana Wheat Farms, *American Journals of Agricultural Economics*.
15. UHL, N. (1991). Delphi: Technique "In The International Encyclopedia of Curriculum", New York: Pergamon Press.
16. Available [On-Line], [Http://www.Ag-risk.org/Ncisppub/Art0400.Him](http://www.Ag-risk.org/Ncisppub/Art0400.Him).

An Investigation of Educational Needs of Agricultural Crop Insurance Specialists

M. Chizari

Professor Tarbiat Modarres University College Of Agriculture Department of Agricultural Extension and Education

L. Sadeghi

Former Graduate Student Islamic Azad University (Science and Research Unit)

O. Noroozi

Former Graduate Student Tarbiat Modarres University College of Agriculture Department Of Agricultural Extension and Education

Keywords: Agricultural crop insurance, Educational needs, Agricultural extension education.

Abstract

The purpose of this study was to investigate the educational needs of agricultural crop insurance specialists. The research method used in this study was descriptive and correlational. A questionnaire was used to gather data. The population of this study included all crop insurance specialists in all Provinces of Iran. The number of specialist was 126 that were working in 29 Provinces. The validity of the instrument was gained through faculty members of agricultural colleges, social welfare insurance specialists, and graduate students of agricultural extension and education. Reliability of the questionnaire was implemented by conducting a pilot test with 15 crop insurance workers (0.88). The Spearman ranking method showed that among personal characteristics at the 95% alpha level, level of education, years of experience and monthly income in regard to insurance; showed a negative significant relationship. However, a significant relationship was found between the participation in extension training classes and the level of educational needs. There was no significant relationship found between age and years of experience in extension activities. There was a positive significant relationship was found between the independent variable of various educational majors and the dependent variable educational needs. Finally the marital status and gender of crop insurance specialist had no significant relationship with their educational needs.